

Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Емблема
кафедри
(за
наявності
)

Кафедра української
мови, літератури та
культури

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Робоча програма освітньої компоненти (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>В11 Філологія (за спеціалізаціями)</i>
Освітня програма	<i>Германські мови та літератури (переклад включно), перша — англійська;</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>I курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>6 кредитів, 180 академічних годин: осінній семестр — 10 аудиторних годин (практичні заняття), 170 годин (самостійна робота); практичні заняття — 10 аудиторних годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен / МКР</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лекційні та практичні заняття: кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, літератури та культури Кривенко Сергій Миколайович kryvenkosergi@gmail.com ; кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, літератури та культури Бернацька Світлана Михайлівна
Розміщення курсу	Необхідні матеріали розміщено на відповідних сторінках викладачів в Електронному кампусі: https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob , а також створено дистанційний курс у навчальній системі Moodle на платформі дистанційного навчання «Сікорський»

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Освітня компонента «Сучасна українська мова та література» належить до нормативних освітніх компонент циклу загальної підготовки. Вона складається з сучасної української мови та історії літератури різних історичних періодів. У сучасних умовах розвитку комп'ютерних технологій активно прогресує така галузь, як машинний переклад текстів, тому від перекладачів сьогодні все частіше вимагають не безпосереднього

перекладу з однієї мови на іншу, а саме перевірки перекладу, зробленого машиною. Для адекватного виконання цього завдання перекладач має не просто добре знати іноземну мову, а перш за все вміти доречно й грамотно, часто з врахуванням певних етнічних особливостей психології добирати необхідні мовно-стилістичні засоби. Освітня компонента «Сучасна українська мова та література» вивчається в осінньому семестрі й акцентує увагу на моментах лінгвістичної локалізації текстів. Курс має на меті не лише вдосконалити в студентів знання власної мови, але дати навички написання й редагування текстів різних стилів, враховуючи літературний контекст.

Освітня компонента «Сучасна українська мова та література» зосереджує увагу на системі формування комунікативної професійної компетенції здобувачів вищої освіти, зокрема лінгвістів, майбутніх перекладачів. Зміст цієї частини освітньої компоненти охоплює стилістичні явища сучасної української мови на рівні лексики, словотвору, морфології, синтаксису та передбачає розрізнення різних стилів мови, які опановують студенти з орієнтуванням на історико-літературний контекст.

У цій освітній компоненті разом із проблемами мови розглядаються питання історії української літератури, які пропонують вивчати розвиток літератури, її закономірностей, жанрів, течій та творчості окремих письменників. Особливу увагу приділено стилю творів, їх значенню в історії та впливу на формування української культури та національної ідентичності. Матеріал історії української літератури, зважаючи на його великий обсяг, пропонуємо вивчати з погляду його основних закономірностей та найвизначніших явищ, які уособлюють тяглість історико-літературного процесу. Відповідно до цього предмет історії української літератури ділиться на давню літературу (XI — XVIII ст.), нову літературу (XIX — поч. XX), літературу (20—30 рр. XX ст. — літературу Розстріляного відродження, літературу руху «шістдесятників» (60—80 рр. XX ст.). Історичний розвиток української літератури розкриваємо через вивчення біографій та творчого доробку окремих письменників, через сам літературний процес, який являє собою мистецьку й естетичну цінність, відповідає високим морально-етичним якостям. Знання української мови та літератури — це не лише вимога часу, а й ключ до особистісного розвитку, національної самосвідомості та культурного самоствердження.

Освітня компонента «Сучасна українська мова та література» спрямована на розвиток загальних і фахових компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших виявів недоброчесності.

ФК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчається.

ФК 05. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 09. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 11. Здатність до надання консультацій із дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК 14. Здатність реферувати й анотувати різножанрові фахові тексти державною та іноземними мовами.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення освітньої компоненти «Сучасна українська мова та література» студенти зможуть:

ПРН 01. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 07. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 08. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних

жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні

явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному

процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, в різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному,

нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 20. Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Нормативна освітня компонента «Сучасна українська мова та література» належить до циклу загальної підготовки та за структурно-логічною схемою освітньої програми є базою для подальшого володіння студентами навчальних дисциплін “Зіставна граматики. Частина 1. Морфологія”, “Зіставна граматики. Частина 2. Синтаксис” та «Порівняльна типологія».

2. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу та видами занять			Контрольні заходи	
	Кредитів	годин	лекційні	Практичні	СРС	МКР	Семестрова атестація
Заочна	6	180	0	10	170	1	Екзамен

Тематичний план освітньої компоненти

I семестр. Освітня нормативна компонента «Сучасна українська мова та література»

Розділ 1. Давня українська література (XI — XVIII ст.). Засади академічної мовної культури. Історія української мови.

Тема 1.1. Українська література Київської Русі. Барокова літературна творчість. Феномен Григорія Сковороди

Тема 1.2. Український романтизм

Тема 1.3. Мова як соціальний феномен. Історія української правописної системи.

Тема 1.4. Лексична система сучасної української мови

Розділ 2. Реалізм. Неореалізм. Культура мови та культури мовлення. Спілкування як вияв культури мовлення

Тема 2.1. Напрями реалізму в українській літературі

Тема 2.2. Основи культури української мови.

Тема 2.3. Культура усного спілкування. Закони спілкування.

Розділ 3. Модернізм. Неоромантизм. Символізм. Наратив у контексті української мови та літератури

Тема 3.1. Дискурс раннього українського модернізму.

Тема 3.2. Розстріляне відродження — період мистецького та наукового розвитку

Тема 3.3. Мовні особливості функційних стилів.

Тема 3.4. Науковий стиль. Науковий текст. Термінотворення в системі сучасної української мови. Кодифікація і стандартизація в царині термінології

Розділ 4. Феномен українського літературно шістдесятництва. Морфологія, словотвір, орфографія. Синтаксис простого й складного речення

Тема 3.1. Літературно-мистецька цінність творчого доробку письменників-шістдесятників

Тема 3.2. Самостійні та службові частини мови. Морфологічні й неморфологічні способи словотвору

Тема 3.3. Синтаксис простого ускладненого речення. МКР

Тема 3.5. Будова складного речення. Пунктуація в складному й простому реченні

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Завадська, В. В., Кушлаба М. П. Сучасна українська мова в контексті культури. [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за освітньою програмою «Германські мови та літератури (переклад включно), перша — англійська»; «Романські мови та літератури (переклад включно), перша — французька»; «Германські мови та літератури (переклад включно), перша — німецька» спеціальності 035 Філологія / Завадська В. В., Кушлаба М. П.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 232 с. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/50022>.
2. Динікова, Л. Ш. Українська мова за професійним спрямуванням. [Електронний ресурс]: навчальний посібник / Лілія Динікова; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 138 с. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/45698>.
3. Ковалів Юрій. Історія української літератури: кінець XIX — поч. XXI ст. [Текст]: підручник: у 10 т. / Юрій Ковалів. Київ: Академія, 2024. ISBN 978-966-580-417-8. Т. 1: У пошуках іманентного сенсу. 2024. 510 с. (Альма-матер). Бібліогр.: с. 497-510. ISBN 978-966-580-687-5 (т. 1). ISBN 978-966-580-310-2 (серія).
4. Ковалів Юрій. Історія української літератури: кінець XIX — поч. XXI ст. [Текст]: підручник: у

- 10 т. / Юрій Ковалів. Київ: Академія, 2024. ISBN 978-966-580-417-8. Т. 2: У пошуках іманентного сенсу. 2024. 622 с. (Альма-матер). — Бібліогр.: с. 616-622. ISBN 978-966-580-716-2 (т. 2). ISBN 978-966-580-310-2 (серія)
5. Мацько Л. І. Стилїстика української мови: підруч. [для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; [ред. Л. І. Мацько]. Київ: Вища школа, 2005. 462 с.

Допоміжна

1. Білоус П. Історія української літератури XI–XVIII ст.: навч. посіб. Київ: Академія, 2009. 424 с. URL: <https://surl.li/ixfhgo>
2. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти: [монографія] / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. Київ: KM Academia, 2000. 216 с. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004040.
3. Карпиленко В. А. Функціонування наративів й особливості управління ними в системі соціальних комунікацій // Молодий вчений. № 2 (17), лютий. 2015. С. 549—552. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/2/423.pdf>.
4. Ожеван М. А. Глобальна війна стратегічних наративів: виклики та ризики для України // Стратегічні пріоритети. Ч. 4 (41). 2016. С. 30—40. URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/ozevan.pdf>
5. Перспективні напрямки дослідження українського медійного контенту: фундаментальні та прикладні аспекти: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції [наук. ред. В. Різун; упоряд. Т. Скотникова, А. Волобуєва]. Київ: Інститут журналістики, 2016. 328 с. URL: <http://journ.knu.ua/periodyka/images/pdf/konf/fmc2.pdf>.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник / О. О. Селіванова. Полтава: Довкілля. Київ, 2008. 711 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001849>
7. Сліпушко Оксана, Лісовська О. Давня українська література: Середньовіччя X–XV століття: навч. посіб. Київ: Київський університет, 2020. 431 с.

Література міститься в бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, в електронному кампусі та на платформі дистанційного навчання «Сікорський» у навчальній системі Moodle <https://do.ipkpi.ua/course/view.php?id=7599>.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітньої компоненти).

Силабус навчальної дисципліни «Сучасна українська мова та література» розпрацьований на основі принципу послідовного застосування знань і навичок, попередньо набутих студентами. Активне навчання студентів забезпечується добром таких форм, методів роботи й типів завдань, які цікаві для кожної конкретної групи. Таким чином, стратегія взаємодії викладача зі студентами ґрунтується на принципі студентоцентризму й спрямована на забезпечення максимально ефективного засвоєння студентами теоретичних знань та набуття практичних навичок.

Для засвоєння матеріалу освітньої компоненти «Сучасна українська мова та література» й набуття здобувачами вищої освіти необхідних фахових компетентностей застосовуються такі стратегії й технології:

- метакогнітивні (студенти самостійно планують, реалізують свою навчальну діяльність, аналізують недоліки);
- когнітивні (практика, рецепція, продукування, аналіз, конструювання);
- соціальні (взаємодія, обмін інформацією, розподіл завдань під час групової роботи, налагодження взаємодії з викладачем, досягнення консенсусу в обговоренні, вміння налагоджувати комунікацію під час обговорення фахових проблем та виконання завдань). Викладання курсу здійснюється на засадах взаємодії та взаємоповаги

студента й викладача, з урахуванням потреб та можливостей студентів-майбутніх фахівців. Результатом такої роботи має стати набуття студентами відповідних знань і формування в них фахових навичок.

Під час навчання застосовуються:

-метод проблемного викладу передбачає постановку такого завдання, під час виконання якого студенти здобувають знання шляхом практичної діяльності, набувають відповідних умінь і навичок; метод реалізується через частково-пошукову діяльність (практичне заняття), самостійну дослідницьку діяльність студентів (самостійна робота) або у формі проблемного викладу (теоретичний матеріал, що подає викладач);

-різні типи евристичних методів (вільних асоціацій, інверсії, евристичних запитань, «мозкового штурму») передбачають виконання завдань, що дозволяють студенту побачити закономірності розвитку мови та зв'язки одних мов із іншими (зокрема на лексичному рівні), що дуже важливий для майбутніх перекладачів;

-пояснювально-ілюстративний метод (словесна, практична та наочна форми) застосовується там, де студенти-першокурсники ще не мають достатньої компетенції для самостійного виконання завдання, наприклад, щодо оформлення наукової бібліографії;

-репродуктивний метод застосовується як «робота за алгоритмом», тому виключає лише повторення поданої інформації.

Усі методи навчання опосередковано спрямовані на формування навчально-стратегічної компетентності студентів, зокрема на розвиток метакогнітивної свідомості (процесу організації, реалізації, контролю та коригування власної навчальної діяльності).

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту кредитного модуля та засвоєння матеріалу використовується Google Classroom, електронна пошта та Viber, за допомогою яких:

- спрощується розміщення та обмін навчально-методичними матеріалами;
- здійснюється надання консультативної допомоги студентам щодо завдань та змісту навчальної дисципліни;
- оцінюється якість виконання навчальних завдань студентами; ведеться облік виконання студентами плану навчальної дисципліни, графік виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології, а також обладнання (проектор та електронні презентації до практичних занять).

Практичні заняття

№ заняття	Зміст навчального матеріалу	Практичні	Рекомендований час СРС
1	Засади академічної мовної культури. Історія державності української мови. Мова як соціальний феномен Практичне заняття 1. Законодавство про державність української мови. Мова як засіб формування та висловлення думки. «Мовні картини світу» як феномен культури.	2	3
2	Практичне заняття 2. Академічна доброчесність. Правила написання та оформлення наукових текстів різних типів	2	3
3	Практичне заняття 3. Становлення українського правопису як важливої складової національної самоідентифікації. Український правопис: історія становлення. Український правопис 1921 року, ухвалений Правописною комісією при Міністерстві народної освіти 1918 року. Український правопис	2	3

	1928 року, затверджений Миколою Скрипником 6-го вересня 1928 року. Український правопис 1933 року. Оновлена редакція українського правопису 1989 — 1990 рр. Нова редакція правопису від 22.05.2019 р.		
4	Практичне заняття 4. Синтаксис. Просте і складне речення. Типи складнопідрядних речень	2	3
5	Практичне заняття 5. Спілкування як вияв володіння культурою мовлення. Невербальні засоби впливу. МКР	2	3
6	Практичне заняття 6. Спілкування як вияв соціально-психологічного й лінгвістичного феномена. Закони спілкування		5
7	Практичне заняття 7. Принципи перекладу та редагування фахових текстів різних галузей		5
8	Практичне заняття 8. Мовна культура. Типологія мовних норм сучасної української мови. Комунікативні ознаки культури мовлення. Ознаки культури мови. Соціолінгвістичний аспект культури мови. Культура мовлення й діловий етикет у різних країнах.		6
9	Практичне заняття 9. Лексичний склад сучасної української мови за етимологією, стилістично-нейтральна, науково-термінологічна, загальноновживана та маркована лексика сучасної української мови (емотивно-експресивна лексика)		5
10	Практичне заняття 10. Термінологічна система сучасної української мови. Термінотворення в системі сучасної української мови. Термін і терміносистема сучасної української мови. Кодифікація та стандартизація в царині термінології		5
11	Практичне заняття 11. Рівні стилістичного оформлення тексту. Методологія сучасної стилістики		5
12	Практичне заняття 12. Самостійні та службові частини мови. Поділ іменників на відміни. Рід іменників. Відмінювання іменників та числівників. Розряди прикметників за значенням. Дієслово та його основні форми. Дієприкметник і безособова форма дієслова. Дієприслівник. Прислівник. Структурно-функційні особливості наукового стилю.		6
13	Практичне заняття 13. Культура наукового тексту. Текст у літературній ретроспективі		5
14	Практичне заняття 14. Комунікативно-функційна специфіка офіційно-ділового мовлення		5
15	Практичне заняття 15. Конфесійний стиль мовлення, його місце й роль у стилістичній системі української мови та в сучасному житті		5
16	Практичне заняття 16. Ресурси художнього стилю в українській мові. Фоностилістика		4
17	Практичне заняття 17. Публіцистичні тексти різних жанрів: спільне та відмінне		4
18	Практичне заняття 18. Мова засобів масової інформації,		4

	сучасні тенденції розвитку		
19	Практичне заняття 19. Лексична стилістика. Тропи як засіб словесної виразності		4
20	Практичне заняття 20. Усна літературна мова в українській культурі повсякдення		4
21	Практичне заняття 21. Стилiстичне використання морфологічних засобів		3
22	Практичне заняття 22. Синтаксис. Просте ускладнене речення. Відокремлені члени речення. Словосполучення. Сурядні та підрядні словосполучення. Речення, його основні ознаки. Односкладні речення. Складносурядне речення. Види складнопідрядних речень. Смислові зв'язки між частинами складного безсполучникового речення.		6
23	Практичне заняття 23. Давня українська література. Література Київської Русі. Українська література доби Ренесансу і доби Бароко. Г. Сковорода — знакова постать давньої української літератури		5
24	Практичне заняття 24. Нова українська література. «Енеїда» І. Котляревського — перший твір нової української літератури. Жанрові особливості поеми. Література I половини XIX ст.: творчість П. Гулака-Артемовського, Є. Гребінки, Г. Квітки-Основ'яненка		5
25	Практичне заняття 25. Український романтизм. Харківська, Київська, Західноукраїнська романтичні школи. Л. Боровиковський — перший український романтик. Творчість Т. Шевченка — найвизначніше досягнення української літератури. «Чорна рада» П. Куліша — перший історичний роман української літератури. Західноукраїнська романтична школа		5
26	Практичне заняття 26. Реалістичні тенденції в українській літературі. «Науковий реалізм». Творчість І. Нечуя-Левицького, Панаса Мирного, І. Франка		5
27	Практичне заняття 19. Модернізм. Ранній український модернізм. Неоромантизм. Символізм. Естетична парадигма раннього українського модернізму. Леся Українка, О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник, М. Вороний, О. Олесь, В. Винниченко. Творчість поетів «Молодої музи»		5
28	Практичне заняття 23. Літературний процес перших десятиріч XX ст. Літературна дискусія 1925—1928 рр. Розмаїття літературних організацій, течій, напрямів. Поезія П. Тичини, В. Сюзюри, М. Семенка, Є. Плужника, неокласиків, Є. Маланюка. Проза М. Хвильового, В. Підмогильного, Г. Косинки, Ю. Яновського, І. Багряного. Інтелектуальний роман. Драматургія М. Куліша		5
29	Практичне заняття 27. Українське літературне шістдесятництво. Боротьба проти «імперії зла». Зміна критеріїв художності. Поезія В. Симоненка, Л. Костенко, І. Драча. Проза В. Шевчука		5
30	Практичне заняття 29. «Невольнича муза». Творчість українських поетів-дисидентів 60—80 років XX ст. Поезія		5

	В. Стуса, І. Світличного, І. Калинця		
	Разом	10	138

1. Самостійна робота студента

Дисципліна передбачає такі види самостійної роботи: підготовка до практичних занять, підготовка до МКР, до екзамену. Час, відведений на кожний із цих видів самостійної роботи, вказаний у п. 5.

№ п/п	Види робіт	Кількість годин
1	Підготовка до складання МКР	2
2	Підготовка до екзамену	30

Політика та контроль

2. Політика навчальної дисципліни (освітньої компоненти)

Відвідування практичних занять, активна робота на них і виконання завдань потрібні для поглиблення теоретичних знань, набуття та розвитку практичних навичок і компетентностей для досягнення програмних результатів навчання. Перед заняттям здобувач вищої освіти має ознайомитися з літературою, яку рекомендує викладач. Методичні матеріали з курсу викладач розміщує на гуглдіску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, що вивчають цю освітню компоненту.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують із оголошень у стрічці Google Classroom, повідомлень у Viber або Електронному кампусі КПІ. Під час змішаної / дистанційної форми навчання заняття відбуваються у форматі відеоконференцій на платформі Meet / ZOOM.

Виконані завдання здобувачі вищої освіти складають через Google Classroom. У разі відсутності на занятті виконані завдання студенти завантажують до їх розбору (тобто до пари) у свої папки в Google Classroom. Термін виконання домашнього навчального завдання узгоджується з викладачем. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються 0 (нулем) балів. Якщо студент не склав завдання протягом визначеного терміну з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити деякі з пропонованих завдань (які передбачають індивідуальний характер виконання) за графіком, узгодженим із викладачем, але не пізніше передостаннього практичного заняття. Перескладання завдань для підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль у КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО й не можуть перевищувати 10 % рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів — 10. Для підвищення мотивації займатися науково-дослідницькою роботою здобувачам вищої освіти надають заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях,

семінарах, кафедральних заходах за тематикою освітньої компоненти. Штрафні бали з освітньої компоненти не передбачені.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені в розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code> та Положенні про систему запобігання академічному плагиату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені в розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно зі заздалегідь визначеними процедурами. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументувати, з яким критерієм не погоджуються відповідно до оцінного листа та/або зауважень. Детальніше:

http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_semestr_kontrol.pdf.

Інклюзивне навчання. Освітня компонента може викладатися для більшості студентів із особливими освітніми потребами, окрім студентів із серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за покликанням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студентів з освітньої компоненти «Сучасна українська мова та література» складається з балів, що вони отримують за :

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на практичних заняттях	40 %	10	4	40
2.	Виконання МКР	20 %	20	1	20
3.	Екзамен	40%			40
	Всього				100

Рейтинг студентів із дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. Робота на 4 практичних заняттях (перше практичне не оцінюється)
2. Виконання МКР
3. Екзамен

Основні критерії оцінювання роботи студентів

1. Опитування за темою

Ваговий бал — 10, максимальна кількість балів на практичних заняттях становить $10 \times 4 = 40$ балів.

Критерії оцінювання:

«відмінно» — 9 - 10 бали — безпомилкове виконання практичного завдання або повна й ґрунтовна відповідь на теоретичне запитання відповідно до змісту завдання або запитання;

«добре» — 7-8 балів — виконання практичного завдання з незначними помилками (до 3-х) або достатньо повна відповідь на теоретичне запитання з незначними хибами;

«задовільно» — 6 балів — виконання практичного завдання зі значними помилками або

не зовсім правильна відповідь на теоретичне запитання;
«незадовільно» — 0 балів — відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання; невисвітлене теоретичне запитання, незадовільна відповідь зі значними помилками (менше як 60 % теоретичного матеріалу правильне чи відповідає суті запитання) або відсутність відповіді.

2. Виконання МКР

Ваговий бал — 20 балів

Модульна контрольна робота складається з 20 тестових запитань по 1 балу за кожну правильну відповідь.

Критерії оцінювання:

- «відмінно» — 18 - 20 балів — безпомилкове виконання практичного завдання відповідно до змісту завдання;
- «добре» — 15 - 17 балів — виконання практичного завдання з незначною кількістю помилок або деякими хибами;
- «задовільно» — 12 - 14 балів — виконання практичного завдання зі значною кількістю помилок або хиб;
- «незадовільно» — 0 балів — відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання (менше як 60 % правильно виконаних завдань).

Викладач повідомляє результати кожному студенту конфіденційно через систему Електронний кампус КПІ, електронною поштою, через повідомлення у Viber.

Семестровий контроль.

Умови допуску до семестрового контролю. Необхідною умовою допуску студента до екзамену з освітнього компонента є його попередня рейтингова оцінка, яка має бути не менше 60% стартового рейтингу, тобто не менше ніж 36 балів.

Критерії оцінювання та зміст екзаменаційної роботи.

Ваговий бал – 40 балів. Екзаменаційна робота складається з:

- 1) відповідь на теоретичне питання з української літератури,
- 2) відповідь на теоретичне питання з сучасної української мови,
- 3) виконання практичного завдання складається з 3 компонентів

Критерії оцінювання теоретичних питань:

Ваговий бал за відповідь на теоретичні питання – 30 балів.

2 запитання – 15 балів за кожну правильну відповідь.

«відмінно» — 13 - 15 балів — безпомилкове виконання практичного завдання або повна й ґрунтовна відповідь на теоретичне запитання відповідно до змісту завдання або запитання;

«добре» — 11 - 12 балів — виконання практичного завдання з незначними помилками (до 3-х) або достатньо повна відповідь на теоретичне запитання з незначними хибами;

«задовільно» — 9 - 10 балів — виконання практичного завдання зі значними помилками або не зовсім правильна відповідь на теоретичне запитання;

«незадовільно» — 0 балів — відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання; невисвітлене теоретичне запитання, незадовільна відповідь зі значними помилками (менше як 60 % теоретичного матеріалу правильне чи відповідає суті запитання) або відсутність відповіді.

Критерії оцінювання: ваговий бал за практичне завдання – 10 балів:

2 завдання, 3 бали за кожну правильну відповідь

«відмінно» — 2,7 - 3 бали — безпомилкове виконання практичного завдання або повна й ґрунтовна відповідь на теоретичне запитання відповідно до змісту завдання або запитання;

«добре» — 2,3 - 2,6 бали — виконання практичного завдання з незначними помилками (до

3-х) або достатньо повна відповідь на теоретичне запитання з незначними хибами;
 «задовільно» — 1,8 - 2,2 бал — виконання практичного завдання зі значними помилками або не зовсім правильна відповідь на теоретичне запитання;
 «незадовільно» — 0 балів — відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання; невисвітлене теоретичне запитання, незадовільна відповідь зі значними помилками (менше як 60 % теоретичного матеріалу правильне чи відповідає суті запитання) або відсутність відповіді.

1 завдання, 4 бали за правильну відповідь

«відмінно» — 4 бали — безпомилкове виконання практичного завдання або повна й ґрунтовна відповідь на теоретичне запитання відповідно до змісту завдання або запитання;
 «добре» — 3 бали — виконання практичного завдання з незначними помилками (до 3-х) або достатньо повна відповідь на теоретичне запитання з незначними хибами;
 «задовільно» — 2 бали — виконання практичного завдання зі значними помилками або не зовсім правильна відповідь на теоретичне запитання;
 «незадовільно» — 0 балів — відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання; невисвітлене теоретичне запитання, незадовільна відповідь зі значними помилками (менше як 60 % теоретичного матеріалу правильне чи відповідає суті запитання) або відсутність відповіді.

Загальні критерії оцінювання екзамену

Бали R	Критерії оцінювання	Традиційна екзаменаційна оцінка
38-40	Високий рівень виконання всіх завдань	Відмінно
34-37	Належний рівень виконання всіх завдань (1-2 незначні помилки)	Добре
30-33	Достатній рівень виконання всіх завдань (1-2 незначні помилки, 1 суттєва помилка)	
26-29	Задовільний рівень виконання завдань (3-4 незначні помилки, 2-3 суттєві помилки)	Задовільно
24-25	Низький рівень виконання завдань (4-5 незначних помилок, 4 і більше суттєві помилки)	
0-23	Незадовільний рівень виконання завдань екзамену	Незадовільно

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше як 60	Незадовільно
Менше як 36	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Склали: доцент, канд. філол. наук Сергій Кривенко, ст. викладач Михайло Кушлаба.

Ухвалено: кафедра української мови, літератури та культури (протокол № 9 від 21.05.2025)

Погоджено: Методична комісія факультету (протокол № 12 від 11.06.2025)

Переглянуто: Методична комісія факультету (протокол № 3 від 15.10.2025)

**Зразок завдань модульної контрольної роботи
МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА**

з освітньої компоненти

«Сучасна українська мова та література»

спеціальності: В11 Філологія (за спеціалізаціями),
освітнього ступеня «Бакалавр»

I. У якому з речень усі слова відповідають нормам СУЛМ (тобто немає лексичних відхилень)?

- о *Носіть її або мадонні дайте на офіру, як хочете.*
- о *Потім він почав давити на мораль: "Ви повинні, повинні, повинні..."*
- о *Несміливо заглядав у двері високий бородатий рудий купець у довгому жупані.*
- о *Не сидів я в кайданах. І не били мене нагаями.*

II. Яке з речень НЕ потребує редагування?

- о *Наведемо простий тривіальний приклад розв'язання задачі через теорему Піфагора.*
- о *Долоні її рук тремтіли, обличчя посіріло.*
- о *Поети та прозаїки зображували у своїх творах життя селян-кріпаків, намагаючись привернути увагу владних верств до соціальних проблем бідноти.*

III. Оберіть правильний варіант із запропонованих варіантів

1. *Враження про лектора / враження від лектора;*
2. *вітер 25 м на секунду / вітер 25 м за секунду;*
3. *усунути з роботи / усунути від роботи;*
4. *оплатити проїзд / оплатити за проїзд;*
5. *щодо цього / відносно цього;*
6. *згодився на пропозицію / згодився з пропозицією;*
7. *на першому етапі / на першій етапі;*
8. *приймати на слух / сприймати на слух;*
9. *на рахунок цього / щодо цього;*
10. *співпадіння обставин / збіг обставин.*
11. *Зробив це для годиться / зробив це для вигляду;*
12. *не показував вигляду / не давав знаки;*
13. *«Майдан Перемоги» / «Площа Перемоги»;*
14. *цей же самий / такий самий;*
15. *дитина поводить себе погано / дитина поводить себе погано;*
16. *є зразковим / являється зразковим;*
17. *видається, що / може показатися, що;*
18. *квартира з усіма зручностями / квартира з усіма вигодами;*
19. *заклювати угоду / укладати угоду;*
20. *змішана виборча система / мішана виборча система.*

IV. Які з поданих речень істинні, а які — хибні?

- 1) *Творцем нової української літературної мови був Іван Котляревський.*
- 2) *Старослов'янська мова живе і розвивається досі.*
- 3) *Термін «мовні картини світу» з'явився ще за часів античності.*
- 4) *Август Шлейхер ввів у лінгвістику терміни «мовна сім'я», «мовна група», «генеалогічне древо» та ін.*
- 5) *Українська мова належить до тюркської мовної сім'ї.*
- 6) *Запис фольклорного твору є об'єктом авторського права записувача.*
- 7) *Твір вважається оригінальним, якщо у ньому не більше 50% цитувань.*
- 8) *Якщо особа не зареєструвала авторство, вона його втрачає.*

- 9) Мелетій Смотрицький ввів до абетки літери Г та Й, позначивши ними відповідні звуки.
10) Поліфункціональність мови – це застосування мовних засобів у різних сферах спілкування.

V. Доберіть українські відповідники до слів.

Семантика, етимологія, мілітарний, реципієнт, комунікація, когнітивний, соціальний, номінативний, функція, медіа.

Рекрутинг, лофт-кав'ярня, мінімальне, релевантність, консервативність, інновація, альтернатива, респектабельний, паркінг, дезактивація.

VI. Поясніть походження та значення фразеологізмів.

Не святі горшки ліплять; Содом і Гомора; Борітеся — поборете! Вам Бог помагає! Людина людині — вовк; Лити воду на чужий млин; Немає пророка у своїй землі; Чи блакитна кров поллється, як пробити пану груди? Зі щитом або на щиті; Прийшов, побачив, переміг! Наріжний камінь.

Зразок екзаменаційного білета

з освітньої компоненти

«Сучасна українська мова та література»

спеціальності: В11 Філологія (за спеціалізаціями),
освітнього ступеня «Бакалавр»

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр

Напрямок підготовки: В — культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність: В11 — Філологія (за спеціалізаціями)

Навчальна дисципліна: Сучасна українська мова та література

Семестр I

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Літературна дискусія 1925—1928 рр., її етапи.
2. Роль і значення мови в суспільному житті. Поняття національної мови.
Основні етапи розвитку української мови.
3. Практичне завдання.
 - 3.1. Узгодьте числівники з іменниками і запишіть їх словами: 18 вазонками, 463 проводами, 2743 рейсам.
 - 3.2. Знайдіть відповідники українського походження до іншомовних слів: віртуальний, ресентимент, аб'юзивний, газлайтинг.
 - 3.3. Відредагуйте подані речення.
 - 3.3.1. Мене не стало хвилювати питання безпеки, виїхавши за кордон.
 - 3.3.2. По поводу екзамену можу повідомити наступне.
 - 3.3.3. Відносно плагіату не може існувати альтернативних точок зору.
 - 3.3.4. Мій науковий керівник знаходився у командировці.